

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

25 דצמבר 2016

תא"מ 16-08-26873 אברהמי נ' שלום ישראלי

לפני כבוד השופט טל חבקין

התובע דור אברהמי

נגד

הנתבע ליעד שלום ישראלי

נוכחים

התובע בעצמו

הנתבע בעצמו

פסק דין

לפניי תביעה על סך 1,450 ש"ח שעילתה פיצוי ללא הוכחת נזק בגין משלוח מסר פרסומי בניגוד לסעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982.

1. אלה העובדות הצריכות לעניין: התובע הוא עורך דין. הנתבע הוא סטודנט למשפטים שעסק בתקופה הרלוונטית במתן שירותי הקלדה, הדפסה ותמלול. ביום 18.2.2016 שיגר הנתבע לתובע הודעת דואר אלקטרוני שכותרתה "שירותי הקלדה לבית משפט במחירים טובים". תוכן ההודעה כלל תצלום של מקלדת שמעליו קישורית לאתר אינטרנט שהפעיל הנתבע. לא נכתב בכותרת ההודעה שמדובר בדבר פרסומת. ביום 25.7.2016 פנה התובע לנתבע בדרישה לתשלום סך של 1,000 ש"ח בגין הפרת חוק התקשורת וכן פיצוי בגין טרחתו בסך של 450 ש"ח. הנתבע סירב. מכאן התביעה. הנתבע כרך בכתב ההגנה בקשה לסילוק התביעה על הסף. הוריתי כי הבקשה תידון בדיון בלא שביקשתי את תשובת התובע. אף על פי כן הגיש התובע תשובה לגופם של דברים.

2. ההלכות הנוגעות ל"תביעות ספאם" – תביעות לפיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת סעיף 30א לחוק התקשורת – מוכרות וידועות. התשתית הנורמטיבית הונחה בשני פסקי דין של בית המשפט העליון שניתנו בהפרש של ימים בודדים זה מזה: רע"א 2904/14 גלסברג נ' קלאב רמון בע"מ (27.7.2014) (דן יחיד); רע"א 1954/14 חזני נ' הנגבי (4.8.2014) (מותב שלושה). בית המשפט עמד על הנזק המצרפי שתופעת הספאם גורמת לציבור הרחב ועל הצורך למגרה. הוא נתן "אור ירוק" לפסיקת פיצויים בסכומים גבוהים, ללא הוכחת נזק, בתביעות שמשרתות את אינטרס הציבור, וקבע את אמת המידה לפסיקת פיצוי. הערכאות הדיוניות נענו לקריאה ובמקרים רבים פסקו פיצוי גבוה בגין הפרות של חוק התקשורת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

25 דצמבר 2016

תא"מ 26873-08-16 אברהמי נ' שלום ישראלי

3. מאז פסקי הדין שניתנו בעניין **גלסברג** ובעניין **חזני**, מים רבים עברו בנהר. בתי המשפט, בעיקר לתביעות קטנות, החלו מתמודדים עם שטף הולך וגובר של תביעות ספאם. אף שלא הוצגו נתונים כמותיים במסגרת תיק זה, דומה שהגידול במספרן הוא מן המפורסמות שאינן צריכות ראייה. הגם שחלק מתביעות הספאם הן תביעות ראויות שמשרתות את אינטרס הציבור, חלק לא מבוטל מהן אינו משרת אותו. לא אחת מתחו בתי המשפט ביקורת על תובעים המנהלים תביעות כאלה בדרך שאינה ראויה (ראו למשל ת"ק (תביעות קטנות ת"א) 67741-12-14 **ורדי נ' פורת** (11.12.2015); ת"ק (תביעות קטנות ה"ר) 605-07-16 **צוויק נ' לאומי קארד בע"מ** (12.10.2016); ת"ק (תביעות קטנות ת"א) 57604-02-16 **אבידור נ' מרום**, פסקות 102-94 (22.10.2016)). לאחרונה התעצם שטף תביעות הספאם בעקבות פעילותה של חברה מסחרית פלונית המעניקה שירות הכנת תביעות ספאם לתובעים פרטיים בתמורה לחלק מהפיצוי שייפסק (ראו בהקשר זה ת"ק (תביעות קטנות כפ"ס) 2809-05-16 **פנחסי נ' טוטוקארד 5 בע"מ** (15.8.2016)). התנהלות זו מעוררת שאלות לא פשוטות. עידן הספאם הנוכחי שונה אפוא מזה שנהג בעת שניתנו פסקי הדין בעניין **גלסברג וחזני**.

4. הגידול הניכר במספר תביעות הספאם ובשיעורן ביחס למכלול התביעות המוגשות לבתי המשפט (בעיקר לבתי המשפט לתביעות קטנות) מצריך, לטעמי, חשיבה מחודשת והתאמה של אמת המידה לפסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק לנסיבות החדשות שנוצרו. בעוד שפסקי הדין בעניין **גלסברג** ובעניין **חזני** שידרו לערכאות הדיוניות מסר ברור בדבר חשיבות החוק והצורך בהרתעה מפני התנהגות עוולתית, כיום נוצר חשש (אם לא למעלה מכך) לקיומה של הרתעת יתר בתחום זה. גוף מסחרי שיעוול במשלוח סיטונאי של הודעות דואר זבל כיום – על אתר יוגשו נגדו עשרות רבות, אם לא מאות, של תביעות לפיצוי ללא הוכחת נזק שיציפו את בתי המשפט בכל רחבי הארץ (ראו למשל ת"ק (תביעות קטנות ת"א) 64085-06-15 **לדרמן נ' א. ר. לוגיסטיק נדל"ן בע"מ** (21.3.2016) (נשיא בית משפט השלום העביר לשמיעה לפני מותב אחד 67 תביעות ספאם שהוגשו נגד אותם נתבעים); ת"ק (תביעות קטנות קר') 23742-11-14 **חונדיא נ' אור הקסם בע"מ** (15.6.2015) (בית המשפט דן ב-87 תביעות ספאם שהדיון בהן אוחד)). אם יינתנו נגד אותו מפר פסקי דין רבים המחייבים אותו בפיצוי גבוה, הוא עלול לקרוס. נזכיר כי תכליתן של תביעות הספאם אינה להעניש את המפר אלא להרתיעו הרתעה יעילה (השוו לת"ק (תביעות קטנות ת"א) 59735-05-15 **ברק נ' לוג טק תקשורת בע"מ**, פסקה 6 (17.4.2016)).

5. מעבר לכך, וכאן העיקר: ספק אם הגשת תביעות רבות שנסבות על משלוח מסר פרסומי בודד משרתת את אינטרס הציבור. אכן, הגשת תביעת ספאם בגין כל הודעה מפרה מרתיעה את המעוול. בהינתן שגם משלוח מסר פרסומי אחד אסור לפי החוק (עניין **חזני**, בפסקה 16), לכאורה הגשת תביעה בגינה משרתת את אינטרס הציבור. ברם הנחה זו מתערערת ככל שהולך וגובר שיעור הזמן השיפוטי שמוקדש לתביעות מסוג זה ביחס לתביעות אחרות הממתינות בתור להישמע. הזמן השיפוטי הוא משאב ציבורי יקר ערך. על בית המשפט להקפיד על חלוקתו באופן הוגן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

25 דצמבר 2016

תא"מ 16-08-26873 אברהמי נ' שלום ישראלי

ושווינוני בין כלל המתדיינים, בכל בתי המשפט ובכל סוגי התביעות (ראו למשל רע"א 8327/05 **צדיק נ' פנימי** (14.9.2005); רע"א 10227/06 **בובליל נ' אינדיג**, פסקה 6 (5.2.2007)). ככל שמוגשות תביעות ספאם רבות יותר, בתי המשפט נדרשים להקדיש להן משאבים רבים יותר, וזאת על חשבון תיקים אחרים הממתינים בתור.

6. ודוק: תביעות ספאם הן תביעות מסוג מיוחד. הן אינן נסבות על נזק קונקרטי שנגרם לתובע. אדרבה: לתובע עצמו לא נגרם נזק, ואין לו זכות קנויה לקבל פיצוי. האינטרס של תובע בתביעת ספאם חלש מאינטרס של תובע אחר הטוען שנגרם לו נזק בפועל. למעשה, כל תביעת ספאם שמתבררת לאחר שהנתבע-המעוול הורתע במידה מספקת פוגעת באינטרס הציבור בניצול יעיל של משאבי השיפוט. עמד על כך לאחרונה בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת אי' כהן), בקבעו:

"בתי המשפט לתביעות קטנות, בתי משפט השלום ואף בתי המשפט המחוזיים ובכלל זה גם בית משפט זה בשבתו כערכאת ערעור על בתי משפט לתביעות קטנות, מקדיש זמן שיפוטי לא מידתי ואף לא סביר לטעמי בכל הקשור לטיפול בתביעות המוגשות לפי חוק התקשורת. [...] ברור, כי בזבוז זמן שיפוטי על חשבון צדדים שתביעותיהם הצודקות ממתינות להכרעה שיפוטית, המתעכבת בשל הצורך להשקיע זמן ניכר בתביעות ספאם, אינו בא לשרת את התכליות שבבסיס חוק התקשורת" (רת"ק (מחוזי ת"א) 43995-11-16 **צויק נ' לאומי קארד בע"מ**, פסקה 11(ג) (20.11.2016)).

7. הנה כי כן, מקום שקיימת הרתעת יתר (ואיני אומר שכך הוא בנסיבות דנן), ותביעות הספאם הרבות שמוגשות דוחקות הצידה תביעות אחרות שנסבות על נזק קונקרטי שנגרם לתובע וגורמות להתדיינות בהן להתארך – ניהול תביעות הספאם עלול להסב נזק לציבור, ולא תועלת.

8. על רקע דברים אלה, מקום שבית המשפט בוחן אם יש מקום לפסוק פיצוי בגין הפרה של חוק התקשורת, שומה עליו לבחון – במבט כולל וכמבחן על – אם מדובר בתביעה שמשרתת את אינטרס הציבור במובן הרחב. אף אם מצא שחוק הספאם הופר, אין בית המשפט מחויב לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק. לא בכדי נקט החוק בסעיף 30א(1) לשון "רשאי". תביעה שבמאזן הכולל מסבה לציבור יותר עלות מתועלת, לא רצוי לתמרץ תובעים להגיש תביעות נוספות כמותה. למצער יש מקום להפחית את סכום הפיצוי בתביעה שמשרתת את אינטרס הציבור במידה פחותה ביחס לתביעה אחרת. אין לקבוע רשימה ממצה של שיקולים שיישקלו בהקשר זה, אולם ניתן לשקול בין היתר את תום לבו של התובע, את הסכום שדרש כפיצוי, את אופן ניהול ההליך, ואת הצורך להרתיע את הנתבע בנסיבות הקונקרטיות שהוכחו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

25 דצמבר 2016

תא"מ 26873-08-16 אברהמי נ' שלום ישראלי

9. ולמקרה דנן. אין חולק שהנתבע שלח לתובע הודעת פרסומת אחת בלא שקיבל את רשותו קודם לכן, ועל כן הפר את הוראות החוק. עם זאת, בשורה התחתונה ספק אם מדובר בתביעה שניהולה משרת את אינטרס הציבור, ומכל מקום אינו משרתו באופן מיטבי. כמה טעמים לכך: ראשית, ההתנהגות העוולתית מוגבלת למקרה אחד ויחיד, שלא חזר על עצמו בפרק הזמן שחלף מאז המשלוח ועד שנשלח מכתב ההתראה (כחמישה חודשים). הנתבע הוא אדם פרטי שניהל עסק קטן (מעידה על כך העובדה שהיה עוסק פטור), עסק שכיום הוא סגור. בנסיבות אלו הצורך בהרתעת הנתבע בראייה צופה פני עתיד אינו רב.

10. שנית, התובע בחר להגיש את התביעה בסדר דין מהיר על אף שעמד לרשותו מסלול בירור פשוט, מהיר ומידתי יותר – הליך של תביעה קטנה. הליך המתנהל בסדר דין מהיר צורך משאבי שיפוט רבים ביחס להליך תביעה קטנה. נקבעת בו ישיבה מקדמית, ובמידת הצורך תתקיים ישיבת הוכחות. כל זאת בגין תביעה ללא הוכחת נזק על סך של 1,000 ש"ח בלבד. מאחר שמדובר בהליך הכפוף לסדרי דין ולדיני ראיות, נתבע שאינו מיוצג עלול להיגרר לעלויות מיותרות אם יבחר ליטול ייצוג משפטי שמטרתו למנוע טעויות. לא יחיה זה בלתי סביר להניח שהתובע, עורך דין במקצועו, בחר לנהל את ההליך בסדר דין מהיר (ולא כתביעה קטנה) כדי ליהנות מיתרון דינוני מול הנתבע, אם כי אינו קובע מסמרות. ברי כי זכותו של התובע לבחור את ההליך. אולם כשמדובר בתביעה בגין הודעת פרסומת אחת, יש מקום ליתן משקל לאינטרס הציבור בניצול יעיל של משאבי השיפוט. ניהול התביעה דנן בסדר דין מהיר אינו מידתי ביחס למאפייני המחלוקת, ולטעמי הדבר מהווה שיקול להפחתת סכום הפיצוי כדי שלא לתמרץ הגשת תביעות מסוג זה לבית משפט השלום.

11. שלישית, הנתבע דרש מהתובע במכתב ההתראה סך כולל של 1,450 ש"ח – 1,000 בגין ההודעה (ללא הוכחת נזק), ו-450 ש"ח בגין טרחתו. לא ברור באיזו "טרחת" מדובר שעה שהפיצוי שהתובע דרש מגלם בתוכו מעין "תגמול מיוחד" בגין הגשת התביעה. לא הייתה הצדקה לדרוש פיצוי כה גבוה בנסיבות דנן – לא במכתב ההתראה וגם לא בתביעה עצמה. שיקול זה מטה את הכף להפחית את סכום הפיצוי.

12. מנגד, אין מדובר בתביעה חסרת בסיס, והנתבע הפר את הוראות החוק. המכלול מטה את הכף לפסוק פיצוי אך להעמידו על הרף הנמוך. באיזון בין השיקולים המתחרים, החלטתי לזכות את התובע בפיצוי בסך של 450 ש"ח, ובהוצאות משפט בסך של 50 ש"ח – סכום האגרה שהיה משלם אם היה מגיש תביעה קטנה. אין הצדקה לשיפוי בגין האגרה ששולמה עבור הליך בסדר דין מהיר בשעה שהתדיינות בתביעה קטנה הייתה מידתית יותר, ויש מקום לתמרץ תובעים לנקוט בה בנסיבות דנן (השוו לתא"מ (שלום ת"א) 9827-07-15 רטנר נ' הכשרה חברה לביטוח בע"מ (27.12.2015)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

25 דצמבר 2016

תא"מ 16-08-26873 אברהמי נ' שלום ישראלי

13. לסיום אדגיש כי פסק הדין תחום לנסיבותיו. אין להוציא מכלל אפשרות שניהול תביעה קטנה בגין הודעה אחת – במיוחד כשהוגשו נגד אותו נתבע תביעות רבות – יימצא חוטא לאינטרס הציבורי, ועלול להוביל – כשלעצמו או בהצטרף לנסיבות אחרות – לדחיית התביעה.

14. סוף דבר: התביעה מתקבלת בחלקה. הנתבע ישלם לתובע סך של 450 ש"ח וכן הוצאות משפט בסך של 50 ש"ח, וזאת תוך 30 יום, שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום פסק הדין ועד התשלום בפועל.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום ממועד המצאת פסק הדין.

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום כ"ה כסלו תשע"ז, 25/12/2016 בהיעדר הצדדים.

טל חבקיין, שופט

הוקלד על ידי אליזבת ויגוצקי
טל חבקיין 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה